

Minister Finansów

Warszawa, 17 kwietnia 2025 roku

Sprawa: Interpelacja nr 8947 w sprawie braku ochrony klientów banków,
zwłaszcza seniorów, wobec uprzywilejowania sektora bankowego.
Znak sprawy: FN7.054.2.2025
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do interpelacji nr 8947, sporządzonej przez Panią Posel Annę Gembicką oraz Pana Posła Jarosława Sachajko, w sprawie braku ochrony klientów banków, zwłaszcza seniorów, wobec uprzywilejowania sektora bankowego, poniżej przedstawiam następujące wyjaśnienia.

1. Czy rząd planuje wprowadzenie obowiązku aktywnego monitoringu podejrzanych transakcji gotówkowych i przelewów, szczególnie dokonywanych przez osoby starsze, oraz informowania ich o zagrożeniach?

Na wstępie należy wskazać, że opisana przez Państwa Posłów sprawa dotycząca bezpieczeństwa transakcji płatniczych, jest uregulowana w polskim prawie na gruncie ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. 2024 poz. 30; dalej UUP).

Polskie przepisy dotyczące bezpieczeństwa transakcji płatniczych i obowiązków jakie w tym zakresie spoczywają na bankach i innych dostawcach uczestniczących w przeprowadzaniu transakcji płatniczych, wynikają z przepisów unijnych (przede wszystkim z tak zwanej Dyrektywy PSD2). Zmiana polskich przepisów w tym zakresie, musi wynikać ze zmiany prawa unijnego, ponieważ są to obszary prawa UE, o wysokim stopniu harmonizacji.

Obecnie, na poziomie Rady trwa proces uzgodnieniowy, dotyczący: Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie usług płatniczych i usług związanych z pieniądzem elektronicznym w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywę 98/26/WE i uchylająca dyrektywy (UE) 2015/2366 i 2009/110/WE – dyrektywy PSD3 oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego i zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 – rozporządzenia PSR.

Analizując zaproponowane w powyższych aktach prawnych zasady dotyczące bezpieczeństwa transakcji płatniczych, należy zauważyć, że temat oszukańczych transakcji płatniczych stanowi jeden z istotnych obszarów ww. regulacji, i zostanie on istotnie rozwinięty w porównaniu z dyrektywą PSD2.

W ramach procedowanego projektu rozporządzenia PSR, przewiduje się wprowadzenie mechanizmy monitorowania transakcji przez dostawców usług płatniczych, obejmujące, min. cechy środowiskowe i behawioralne użytkownika, historię transakcji płatniczych, dane dotyczące sesji logowania się użytkownika (art. 83 ust. 2 PSR). Aby ułatwić dostawcom ww. monitorowanie, zaproponowano dodanie art. 83a, dotyczącego dzielenia się danymi w zakresie oszustw, w ramach którego dostawcy będą mogli wymieniać się informacjami m.in. o danych transakcji, sesjach logowania czy danych urządzenia związanych z potencjalnie oszukańczą transakcją – art. 83a ust. 1 z tekstu PSR uzgadnianego w ramach prac grupy roboczej Rady. Tekst ten zakłada również dodanie do projektowanego art. 69 PSR ust. 2a, zgodnie z którym dostawca odbiorcy płatności, będzie mógł, na podstawie danych z monitoringu transakcji, czasowo blokować środki podejrzanego transakcji, tak aby móc zweryfikować czy transakcja nie jest oszukańca. Środki byłyby więc udostępniane odbiorcy płatności dopiero po uprzedniej weryfikacji takiej transakcji. Równocześnie, zgodnie z art. 88 ust. 1 PSR, zaproponowano wprowadzenie na dostawców usług płatniczych obowiązku udostępniania wszystkim klientom, w szczególności m.in. osobom starszym czy osobom posiadającym niewielkie umiejętności cyfrowe oraz nieposiadających dostępu do kanałów cyfrowych lub instrumentów płatniczych, co najmniej jednego środka, dostosowanego do szczególnych potrzeb takich osób, umożliwiającego im przeprowadzenie w trakcie zlecenia transakcji płatniczej, silnego uwierzytelniania klienta.

2. Czy banki zostaną zobowiązane do zwrotu skradzionych środków w przypadku udowodnienia oszustwa, na wzór regulacji brytyjskich i holenderskich?

Jedną z najistotniejszych kwestii proponowanych w rozporządzeniu PSR w zakresie walki z transakcjami oszukańczymi, jest propozycja wprowadzenia art. 59, zgodnie z którym jeśli dochodzi do manipulacji stosowanej przez osobę trzecią na konsumentce, która doprowadziła do nielegalnych autoryzowanych transakcji płatniczych, to dostawca usług płatniczych będzie zobowiązany zwrócić konsumentowi pełną kwotę tejże nielegalnej transakcji, pod warunkiem niezwłocznego zgłoszenia przez konsumenta policji informacji o zaistniałym przestępstwie oraz powiadomienia przez niego dostawcę usług płatniczych.

W odpowiedzi na pytania nr 3-5 (3. Czy rząd rozważy utworzenie Funduszu Ochrony Ofiar Oszustw Finansowych, finansowanego z części nadzwyczajnych zysków banków, które w 2023 roku przekroczyły 20 mld zł?; 4. Czy planowana jest nowelizacja prawa zakazująca egzekwowania spłaty kredytów zaciągniętych w wyniku manipulacji i oszustwa?; 5. Czy rząd przeprowadzi audyt praktyk bankowych wobec seniorów we współpracy z UOKiK, Rzecznikiem Finansowym i RPO, z możliwością kar za zaniedbania?) - proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

W kontekście problematyki poruszanej w interpelacji należy przywołać rozwiązania ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia niektórych skutków kradzieży tożsamości (Dz.U. 2023 poz. 1394), która

wprowadziła mechanizm zastrzeżenia numeru PESEL. Zgodnie z przepisami tej ustawy, przed zawarciem umowy o kredyt lub pożyczkę, kredytodawca (np. bank krajowy, instytucja kredytowa, oddział instytucji kredytowej oraz oddział banku zagranicznego) zobowiązany jest do zweryfikowania w rejestrze, czy numer PESEL został zastrzeżony – jeżeli numer został zastrzeżony, kredytodawca nie może zawrzeć z konsumentem umowy o kredyt czy pożyczkę, ale również o leasing czy umowy rachunku oszczędnościowego. Gdyby jednak umowa została zawarta – to jest ona z mocy ustawy nieważna, zaś bank nie może dochodzić spłaty.

Należy także podkreślić, że mając świadomość narastającego zjawiska cyberprzestępczości, zarówno banki, jak i Komisja Nadzoru Finansowego oraz inne organy państwa regularnie prowadzą liczne kampanie informacyjne w tym zakresie, przestrzegając przed oszustami, wskazując najczęściej występujące metody ich działania oraz informując o tym jak w takiej sytuacji się zachować. Komisja Nadzoru Finansowego na przestrzeni ostatnich kilku lat przeprowadziła szereg takich kampanii – dostępnych pod tym adresem: <https://www.knf.gov.pl/kampanie>. Pragniemy także wskazać na obecność informacji przestrzegających przed tego typu przestępstwami na stronach internetowych Ministerstwa Finansów oraz na kampanie informacyjne prowadzone przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Nie bez znaczenia pozostają także promowanie wśród obywateli Polski unikania nadmiernego zadłużenia oraz rozwijanie kultury oszczędzania i inwestowania. Są to istotne cele Rządu, które znalazły odzwierciedlenie w Krajowej Strategii Edukacji Finansowej (Strategia), przyjętej przez Radę Ministrów 25 czerwca 2024 r.

Budowanie stabilności finansowej obywateli odbywa się m.in. poprzez edukację finansową, dzięki której mogą oni zdobyć kompetencje finansowe umożliwiające zwiększenie swojej odporności finansowej na nieprzewidziane wydarzenia w gospodarce (np. wysoka inflacja) lub w życiu prywatnym (np. utrata pracy). Odpowiednie kompetencje finansowe pozwalają też na osiągnięcie dobrostanu finansowego, który rozumiany jest jako sytuacja materialna, w której m.in. bez problemu realizowane są terminowo wszystkie zobowiązania finansowe, unika się nadmiernego zadłużenia oraz posiada tzw. poduszkę finansową na nieprzewidziane wydatki w formie oszczędności i ubezpieczenia.

Cele Strategii dotyczą całego społeczeństwa, ale wskazują też priorytetowe grupy docelowe. Pierwszy plan wdrażania Strategii wskazuje konsumentów narażonych na nadmierne zadłużenie lub już nadmiernie zadłużonych jako jedną z grup osób, które wymagają pilnego wsparcia w zakresie edukacji finansowej.

W planie wdrażania Strategii przewidziano realizację 23 działań. Są wśród nich działania mające na celu przeciwdziałanie nadmiernemu zadłużeniu, np.:

- realizacja programów edukacji finansowej dla grup docelowych, które mogą być narażane na trudności finansowe (np. osoby o niskich dochodach, migranci i uchodźcy, konsumenci zagrożeni nadmiernym zadłużeniem lub już nadmiernie zadłużeni). Programy te koncentrują się na podstawowych umiejętnościach finansowych, takich jak planowanie budżetu domowego, zarządzanie finansami osobistymi, oszczędzanie w ramach tworzenia poduszki finansowej, konieczność posiadania odpowiedniego ubezpieczenia, racjonalne zaciąganie zobowiązań i zarządzanie nimi.

- nawiązanie współpracy z instytucjami pomocy społecznej lub organizacjami udzielającymi porad w zakresie zadłużenia, w celu wypracowania sposobów dostarczania treści edukacji finansowej osobom borykającym się z problemami zadłużenia.
- opracowanie i przeprowadzenie szeroko zakrojonych kampanii informacyjnych na temat różnego rodzaju ryzyka związanego z zaciąganiem kredytów i pożyczek oraz nadmiernym zadłużeniem, jak również na temat znaczenia tworzenia „buforów” finansowych lub pozyskania ubezpieczenia w celu ochrony odporności finansowej gospodarstw domowych w sytuacji nieoczekiwanych zdarzeń finansowych.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Jurand Drop
podsekretarz stanu